(01) QUÈ ÉS UN SESC?

DEFINICIÓ

SESC - SERVEI SOCIAL DE COMERÇ

El SESC és un **equipament** de lleure urbà, compost per instal·lacions diversificades, amb possibilitat d'**usos múltiples i polivalents**, ambientades i equipades per acollir **programacions socioculturals** en activitats artístiques, esportives, associatives i recreatives, per grups de persones i per a grans públics, durant **tots els dies de la setmana.**

Ha d'ésser direccionat per a l'atenció de les necessitats dels treballadors del sector comerç i de serveis de la ciutat en primer lloc; però també per a **tota la ciutadania**, amb la perspectiva d'agregar una funció cultural més extensa, atraïent la comunitat local però també els habitants dels municipis propers, actuant com a **pol d'atracció social.**

CARACTERÍSTIQUES

És un centre cultural i esportiu.

Funciona tots els dies de la setmana, incloent caps de setmana i festius, en una franja de matins, tardes i nits.

És un equipament urbà que sempre trascendeix a l'entorn immediat, generant demandes de distància variables.

Està destinat a un públic heterogeni, d'edats diferents, d'escolaritats diferents, de rendes diferents, d'interessos i aspiracions diferents.

És un equipament que té espais estructurats per a funcions permanents, i espais flexibles per a events i projectes sense format definit.

Ha de respondre a les demandes objectives del seu públic i a les demandes subjectives: és un equipament dedicat al temps lliure.

Ha d'expressar en l'arquitectura i en les instal.lacions una idea de ruptura amb el món del treball i les obligacions; una ruptura de l'anomenat temps industrial i amb els conceptes de rendiment, del caràcter utilitari de la vida.

Ha d'expressar en la seva arquitectura, en contrapartida, la idea del lleure, de les relacions socials descompromeses, del consum del temps en pràctiques agradables a través de les quals les persones puguin expressar la seva individualitat i la seva subjectivitat, sense censura.

El SESC ha de revelar, en tots els seus espais, una intenció educativa; la seva arquitectura i instal.lacions han de constituir una intervenció en les preferències estètiques del seu públic, tal com la manera de percebre la seva pròpia situació social i cultural.

HISTÒRIA

L'any 1946 va assenyalar un abans i un després en la història de Brasil. Després de la Segona Guerra Mundial, el país va esdevenir una democràcia i, amb això, les forces polítiques i socials emergents intentaven ocupar l'espai de llibertat que els nous temps portaven. Però la realitat mostrava un país pobre, retrassat i amb forts conflictes socials.

Els representants més lúcids de l'empresariat brasiler van percebre que els nous temps exigien nous mètodes de relació entre capital i treball. Aquests empresaris van entendre que únicament a través d'una relació harmoniosa entre les forces productives donaria al país condicions de superar els greus problemes als quals s'havien d'enfrontar.

Per trobar solucions als problemes socials, els líders empresarials del comerç, indústria i agricultura es van reunir a la ciutat de Teresòpolis en la Primera Conferència de Classes Productores. En aquella reunió va ser aprovada la "CARTA DA PAZ SOCIAL", que va donar forma a la filosofia i al concepte de servei social custodiat per l'empresariat. Començava a néixer una iniciativa absolutament inèdita en tot el món i en la història de les relacions entre capital i treball.

La proposta continguda a la "CARTA DA PAZ" va ser sotmesa al Govern Federal. En aquell mateix any, 1946, el dia 13 de setembre, el President Eurico Gaspar Dutra firmava el Decret-llei nº 9.853 que autoritzava a la Confederació Nacional del Comerç a crear el Servei Social de Comerç - SESC.

El SESC, mantingut pels empresaris del comerç dels béns i serveis, és una entitat dedicada al benestar social de la seva clientela. Actua en les àrees d'educació, salut, lleure, cultura i assistència.

Una de les seves característiques primordials és la promoció dels valors més importants, com l'exercici de la ciutadania, l'amor a la llibertat i la democràcia, el recolzament als menys afavorits, oferint-los, a través de l'educació, mitjans per a millors les seves condicions de vida.

ESTADÍSTIQUES

Treballadors matriculats cada any: 1 milió
Persones ateses per setmana: 300.000
Centres culturals i esportius i unitats especialitzades: 30
Nous centres culturals en construcció: 9
Àrea construïda: 500.000 m²
Noves àrees en construcció: 180.000 m²

PRINCIPALS REALITZACIONS/ANY

Programa d'alimentació: 2,3 milions d'àpats servits
Assistència Odontològica: 400.000 consultes
Educació per a la salut: 1 milió de visites
Teatre i dança: 3.500 espectacles
Música: 3.200 espectacles
Cinema i Vídeo: 2.000 exhibicions
Exposicions: 300
Torneigs i campionats: 13.500 partits
Iniciacions esportives: 600 classes d'alumnes
Gimnàstica i dança: 1.400 aules d'alumnes

REFERENT PROGRAMÀTIC

SESC POMPEIA_ Lina Bo Bardi

Àrea del solar: 16.580 m2
Àrea construïda: 23.600 m2

Requerida per a projectar un centre comunitari d'oci, cultura i esport per als treballadors d'una antiga zona industrial, l'arquitecta es troba amb un solar en el que existia una fàbrica que anava a ésser enderrocada, com totes les altres que havien existit al mateix barri. Pren la decisió de mantenir l'edifici existent, així com tots els materials i elements que ajudessin a preservar la memòria i l'existència d'una fàbrica en aquell lloc. Aquesta actitud no implica cap nostàlgia. Lina Bo Bardi preserva la imatge de la fàbrica només per subvertir-la. El treball es transforma aquí en aliat del plaer i no en el seu oposat.
Elimina del treball aquest caràcter desagradable, repressiu, violent i penós, per a relacionar-lo amb la sensibilitat, la llibertat, la imaginació y la libido. El joc adquireix aquí una dimensió productiva i el desig està concebut com una força que ha de trastornar l'ordre moral del treball i la civilització, no només transgredint la llei, sinó també desarticulant-la i subvertint-la.
Al decidir mantenir la fàbrica, la resta del solar era una franja llarga i estreta atravessada per una galeria de recollida d'aigües pluvials, qualificada com a zona no edificable. El projecte del nou conjunt sorgeix d'aquests dos condicionants. La imatge del nou edifici reafirma la idea de fàbrica, amb una referència directa als edificis industrials. La solució: dos volums verticals connectats per passeres que creuen sobre la galeria de recollida d'aigües pluvials, recuperada com a solàrium, i que transformen les passeres en l'element més expressiu del conjunt. Son elles les que uneixen els dos volums dissonants. El volum més gran allberga la piscina i les quatre pistes poliesportives superposades. El volum de planta més petit concentra la resta del programa, així com els serveis i tota la circulació vertical, de forma que per accedir a qualsevol de les sales situades a l'altre volum es fa imprescindible el pas per les passeres. Dos volums absolutament dependents. Un edifici no té vida sense l'altre. Un existeix perquè l'altre existeix, un es complementari en la mesura que és l'antònim de l'altre, la qual cosa s'expressa també amb el tractament diferenciat de les obertures de les façanes: forats regularment alineats al volum gran, de finestres desordenades a l'altre. La imatge poètica proporcionada per Lina Bo resumeix la qüestió: "una abraçada"; és a dir, un distanciar-se per entendre, concepte brechtià citat expressament en el projecte del mobiliari pel teatre del SESC Pompèia: "La petita cadira de fusta del teatre de Pompèia és només un intent de retornar-li a teatre el seu atribut de "distanciar per entendre", i no únicament una localitat".

accés al recinte

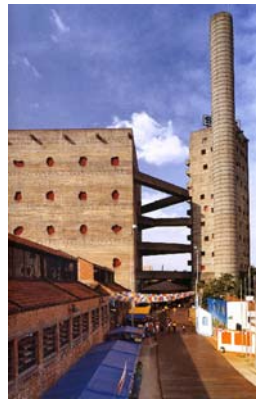

tallers

pista poliesportiva

carrer interior

espai multiús

teatre

01- Àrea esportiva
piscina
gimnàs
pistes

02- Bar, vestidors, sales de gimnàs, lluites i balls.

03- Torre de dipòsit d'aigua

04- Solàrium

05- Salt d'aigua

06- Tallers de ceràmica, pintura, tapisseria, gravats i tipografia.

07- Laboratori fotogràfic

08- Teatre

09- Foyer del teatre/ sala d'espectacles

10- Bar-restaurant

11- Cuina

12- Vestidors i menjador dels treballadors

13- Espai multiús

14- Biblioteca/videoteca

15- Sala d'exposicions temporals

16- Administració

17- Manteniment

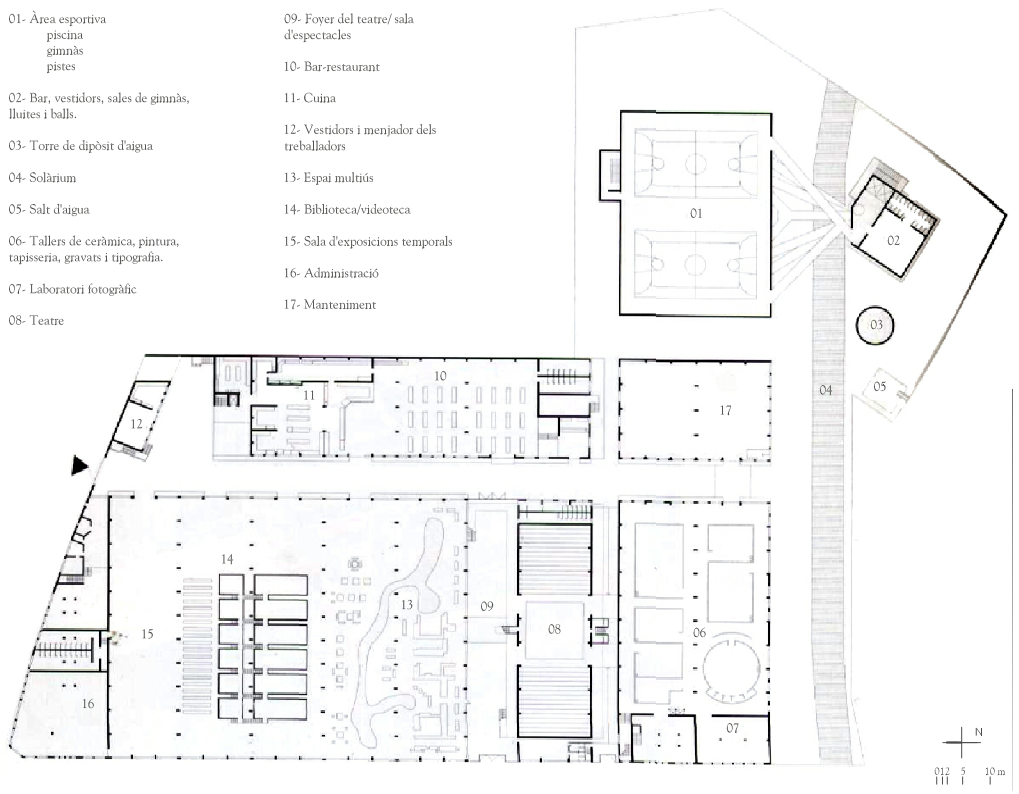

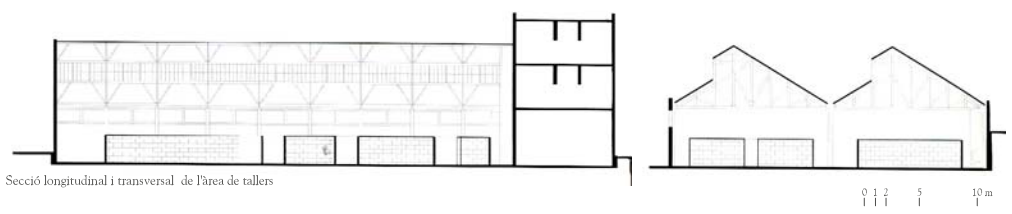

Secció longitudinal i transversal de l'àrea de tallers

SESC Vila Mariana_ Jerônimo Bonilha

Àrea del solar: 5.234,45 m2
Àrea construïda: 23.634,40 m2

Pròxim als barris Paraíso i Ibirapuera, el Sesc Vila Mariana serveix a una àrea predominantment residencial, dotada d'una bona xarxa de transport. A part del centre cultural enfocat a la dansa, les arts plàstiques i visuals, els usuaris tenen a disposició vàries modalitats esportives i atenció odontològica. Entre l'inici del projecte i la inauguració del conjunt va passar quasi una dècada.

Segons l'arquitecte Jerônimo Bonilha, l'adequació al terreny adjacent, estret i irregular, la legislació retrictiva en quan a alçada dels edificis, els recursos, recular varies vegades i especialment l'exigència de sistemes d'evacuació en les àrees de gran públic, determinen la proposta arquitectònica. Els espais van ser distribuïts en dos torres de formigó de 50 m d'alçada més tres soterranis. Cada torre téuna conformació definida pel terreny i ambients inter-relacionats. Així, en el bloc posterior, amb planta més gran, estan les grans àrees amb: piscina, teatre, pistes poliesportives i pista de gimnàstica a la coberta.

El terreny, gran espai lliure a partir de l'accés principal fins al bar-restaurant, a part d'ordenar la circulació, va ser ideat per a la convivència dels usuaris i per a esdeveniments de gran concentració de públic. D'aquí surten els accesos, emmig d'escales o rampes, cap als pisos immediatament inferiors o superiors, on esdevenen les activitats de gran públic (auditori, teatre, piscina, ...).

L'edifici frontal, amb planta major, va ser reservat per a recepció, auditori, oficines i sales de música, espais modulats per despatxos i aparcament. Un gran buit vertical, per on giren els pisos, uneix visualment totes les plantes. En aquest atri, la paret de tancament cap a l'exterior presenta obertures irregulars amb diferents retalls del paisatge, tal com el ja referenciat Sesc Pompeia.

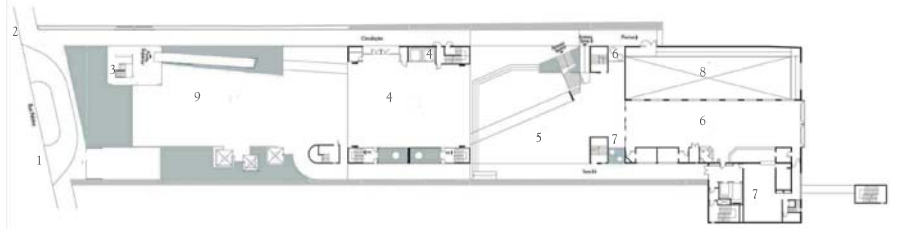

01- Accés de vehicles
02- Accés de peatons
03- Portería
04- Sala d'ús multiple
05- Plaça coberta
06- Bar-restaurant
07- Cuina
08- Buit sobre la piscina
09- Plaça descoberta
10- Auditori
11- Estar i lectura
12- Coberta de la plaça
13- Sortida d'emergència
14- Platea
15-Escenari
16- Camerinos individuals
17- Recepció i atenció al públic
18- Passera
19- Accés al teatre
20-Foyer
21- Espai sobre escenari
22- Oficines
23- Rampa

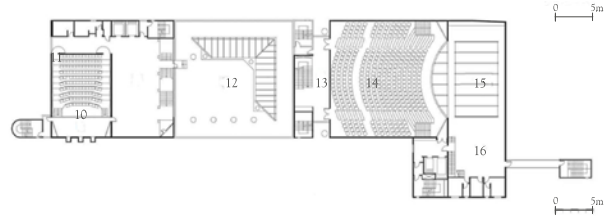

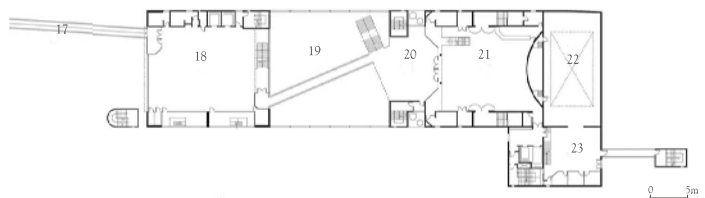

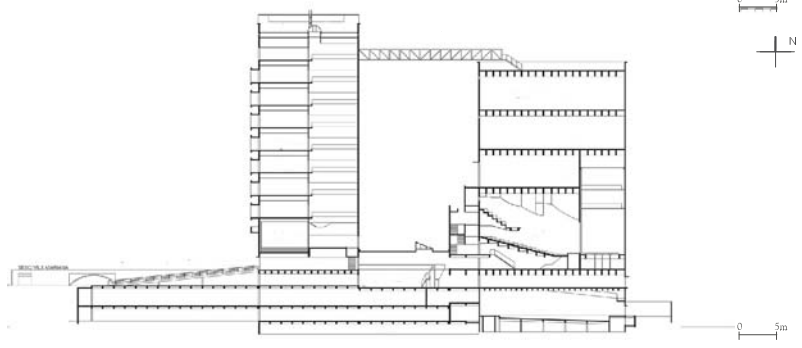

ANÀLISI p. 01-04
- Què és un SESC?
- Brasil I l'arquitectura de São Paulo
- Centre de São Paulo. Rua Augusta
- Emplaçament

CONCEPTE p. 05-07
- Estratègies projectuals
- Localització dels SESC
- Programa I superfícies

ARQUITECTURA p. 08-20
- Espai lliure
- Planta baixa
- Planta soterrani 1
- Planta soterrani 2
- Planta primera
- Planta segona
- Planta tercera
- Plantes torre
- Planta coberta
- Seccions longitudinals
- Seccions radiografia
- Façanes carrer
- Façanes parc

CONSTRUCCIÓ p. 21-23
- Secció tipus 1:100
- Detalls façana carrer
- Detalls façana parc

ESTRUCTURA p. 24-25
- Secció estructural tipus I detalls
- Plantes I càlculs

INSTAL.LACIONS p. 26-29
- Condicionament ambiental 01
- Condicionament ambiental 02
- Condicionament ambiental 03
- Protecció I defensa contra incendis

SESC AUGUSTA
SERVEI SOCIAL DE COMERÇ

Albert Camps Pla - PFC Febrer 2010
Tribunal 7 - Robert Brufau, Luis Parramon, Víctor Bonet
Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès